

a Thara Házat – Bécsben

– *Hány roma él Bécsben?* – kérdezzük *Stefan Ohmacht*, egyetemet végzett szociális munkást, az osztrák főváros V. kerületében működő Thara Ház kezdeményezés (hivatalos nevén: az „EQUAL nEwC baselines”) tartalmi koordinátorát.

– Nincsenek pontos adataink, de természetesen léteznek becslések, amelyek azonban erősen eltérnek egymástól. Mintegy húsz-huszonöt ezerre tehető a bécsi romák száma, s mintegy kétharmaduk délkelet-európai bevándorló.

– *Miért tartották fontosnak a Ház megnyitását? Gond van velük, segítségre szorulnak?*

– Az ötlet már régi, de csak az EQUAL program, az Európai Unió kétéves projektje keretében tudtuk megvalósítani. Az EQUAL elsődleges célkitűzése a munkaerő-piaci esélyegyenlőség támogatása. Mi, itt Ausztriában, népcsoportként, nem pedig problémaforrásként tekintünk a romákra, akiknek a jelek szerint másfajta segítségre van szükségük, mint amik a többségi társadalomban beváltak. Ez egyébként más kisebbségekre is jellemző, és örömdetes, hogy ebben az országban bevett az a gyakorlat, hogy spe-

ciális esetekben különleges intézkedéseket valósuljanak meg. A romákat erősen sújtja a munkanélküliség, ugyanakkor nem rendelkezünk erről sem pontos adatokkal, mivel a népszámlálások és statisztikai adatgyűjtések során nem firtatjuk, ki vallja magát romának. Ennek történelmi oka van, és egyszerre jelent előnyt és hátrányt. A projekt során – amely 2...-ben ér véget – elsősorban arra törekszünk, hogy a fiatal roma lányoknak és fiúknak – függetlenül attól, hogy melyik országból érkeztek vagy milyen valláshoz, csoporthoz tartoznak – különleges, az igényeikhez igazított programokat kínáljunk. A legfontosabb, hogy romákkal dolgozunk együtt a projektben, csapatnak érezzük magunkat és tanulunk egymástól. Ilyen mértékben ez tényleg egyedülálló.

– *Hol, milyen körülmények között élnek a romák Bécsben?*

– Egyes bécsi kerületekben nagyon magas a külföldiek aránya, de nem lehet megmondani, hogy főleg mely kerületekben élnek a romák, hiszen nem is tudjuk, kik vallják magukat annak. Tapasztalataink

A THARA-Team (balról jobbra első sor): Nadine Papai, Barbara Liegl, Muadin Memis, Stefan Ohmacht (tartalmi koordinátor), középső sor: Claudia Schamanek, Gilda Horvath, Susanne Meitz, hátsó sor: Birgit Langeder, Michael Knopp, Novica Pajkovic, Obrad Jovanovic, Lydia Anstiss

szerint az első és második generációs roma bevándorlók nagyon eltérő életkörülmények között élnek. Ugyanúgy vannak közöttük rosszabb helyzetűek, mint jólsituáltak. Ez vonatkozik a helyi romákra is. Egyvalami azonban biztos: minél iskolázottabbak, annál hamarabb válnak anyagilag és társadalmilag sikeressé.

– *Mi a Ház célja a közvetlen segítségnyújtáson túl? Integrálni kívánják a roma fiatalokat, vagy inkább arra törekednek, hogy megőrizték a saját kultúrájukat, nyelveiket?*

– A Thara Ház kezdeményezés azt akarja megmutatni a fiatal romáknak, miként válhatnak a többségi társadalom részévé anélkül, hogy feladnák vagy letagadnák a kultúrájukat. Ezt próbáljuk romákból és nem romákból álló vegyes csapatként, lehetőleg minél több roma képviselő bevonásával kidolgozni és megvalósítani. A roma kultúra és nyelv megőrzését fontos célkitűzésnek tartjuk. Ennek megfelelően olyan képzések és tevékenységek szerepelnek a kínálatunkban, mint a színház, a tánc, a zene vagy a nyelvtanfolyamok és előadások, amelyeket romák tartanak romáknak.

Amennyiben azonban integrációról beszélünk, nem lehet szó arról, hogy az egyik dolgot nem akarjuk megtanulni, mert az veszélyezteti vagy kiszoríthatja a másikat. A mi álláspontunk az, hogy minél szélesebb ismeretekkel és több tudással rendelkezzenek a roma fiatalok, annál jobban fel vannak vértelve eljövendő életükre. Miért ne beszélhetnék a német és a szerbhorvát mellett a romák nyelvét is? Miért ne játszhatnának a hiphop mellett klasszikus zenét? Miért ne tanulhatnak számítógépes ismeretek mellett roma történelmet is?

– *Ki biztosítja a Ház működési költségeit?*

– A Thara Ház kezdeményezést az Európai Szociális Alap és az Osztrák Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium pénzeszközeiből finanszírozzák.

– *Milyen kapcsolatokat tartanak fenn más roma szervezetekkel, Ausztriában és külföldön?*

– Az EQUAL más, romákkal és romákért zajló projektjeivel, másrészt pedig egyéb Ausztriában zajló EQUAL-projektekkel állunk kapcsolatban. Ezen kívül stratégiai partnerséget kötöttünk néhány fontos osztrák intézménnyel. Nagyon fontos számunkra a hálózatosodás. Ez a következőképpen működik: minden munkatársunk kapcsolatot épít ki a szakterületének megfelelő intézményekkel. A pályaválasztási tanácsadók például elsősorban a foglalkoztatással kapcsolatos szervezetekkel és intézményekkel építenek ki kapcsolatot, míg az ifjúsági tanácsadók a számukra meghatározó szervezetekkel s hivatalos szervekkel. Számunkra ez volt a legjobb módszer, mivel így rövid idő alatt sokrétű kapcsolatokra tettünk szert. Természetesen folyamatosan arra törekszünk, hogy tovább bővítsük a kapcsolati hálónkat. Roma munkatársaink révén – akik javarészt maguk is aktivisták – jó kapcsolatunk

alakult ki a kül- és belföldi roma szervezetekkel, egyesületekkel is.

– *Van hasonló Ház máshol is?*

– Ausztriában működik néhány roma egyesület, amelyek mind nagyon aktívak, a Thara Ház kínálatában azonban egyedülálló, mivel rendkívül széles körű és speciálisan a fiatal romák számára állították össze. (Állampolgárságtól függetlenül a 14-25 év közötti, Bécsben élő roma fiatalok és fiatal felnőttek jelentik a hivatalosan meghatározott célközönségünket.) A másik lényeges eltérés az, hogy mi vagyunk az egyetlen olyan EQUAL-projekt Ausztriában, amelynek a romák a célcsoportja.

– *Ki vezeti a Házat: roma vagy nem roma? Milyen képzettség, felkészültség szükséges a vezetői tisztség betöltéséhez?*

– 2005 novembere óta vagyok tartalmi koordinátor, és nem vagyok roma – bár dolgozom rajta! Félt a tréfát: egyetemi végzettségű szociális munkás vagyok és szereztem már tapasztalatot más EQUAL-projektekkel. Ez azért fontos, mert a program irányelvi és követelményei nagyon bonyolultak.

Szeretném azonban hangsúlyozni, hogy elvi meggyőződésből, kezdettől fogva a nyitott vezetési stílust részesítem előnyben. Fontos, hogy minden munkatársam számára lehetőséget adjak arra, hogy szível lélekkel végezhesse a dolgát. Egyik célunk, hogy a Házat romákból álló vezetőségnek adjuk át. Ennek elérésében fontos szerepet szánok az „empowerment”-nek, vagyis az adott cél megvalósításához szükséges készségek és képességek kialakításának, továbbadásának. A kultúráközi együttműködés egyik nagyon fontos szempontja a projektben a kultúra fogalmával való konfrontáció, akárcsak a siker fogalmának értelmezése. Számos interkulturális projekt bukik meg azon, hogy a csapat résztvevői más-mást értenek a kulcsfogalmak alatt. Mi is küzdünk ezzel a jelenséggel. Ennek ellenére nem akarok diktatórikusan fellépni. Könnyű kijelenteni, hogy valamit így csinálunk, és kész! Sokkal nehezebb, hosszú távon azonban kifizetődőbb az igazi empowerment értelmében megkérdezni, hogy ezt vagy azt hogyan csináljuk? Az igazi kihívás a megfelelő mérték eltalálása. Nem vagyok szupermenedzser, vagyis én is hibázom néha, de a hibák a segítők. A Thara Házban mindenki követhet el hibát, de tanulni kell belőle. Ez visz minket előbbre, ez visz közelebb a céljainkhoz.

– *Milyen programokat terveztek ebben az évben?*

– Akárcsak az első évben, idén is sokoldalú a programunk. Tartalmaz például a korrepetálástól és a tanulásban való segítségnyújtástól kezdve a kulturális projekteken és felvételi előkészítőtől, számítógépes tanfolyamon át pályaválasztási tanácsadást az idősebbek számára. Honlapunkon (www.thara.at) részletes, pontos és mindig időszerű tájékoztatást lehet találni ezekről.

– *Köszönjük, további jó munkát kívánunk!*

Bauer Krisztina fordítása